

Typ av transport

Bedömningen av vilken typ av transport som transportören genomför görs utifrån var godset lastas på och av samt vilket land som fordonet är registrerat i.

- **Bilateraltransport:** Transport av gods mellan två stater varav fordonet är registrerat i den ena. T.ex. en svensk transportör som lastar gods i Rumänien och lossar i Sverige. Kallades tidigare direkttransport.
- **Transittransport:** Transport av gods genom ett land utan att gods lastas eller lossas. T.ex. en rysk transportör som lastar gods i Ryssland, passerar genom Sverige för att sedan lossa i Norge.
- **Tredjelandstransport:** Transport av gods mellan två stater varav ingendera är den stat där fordonet är registrerat. T.ex. en ukrainsk åkare som lastar gods i Norge och lossar i Sverige.
- **Cabotage:** Transport av gods inom ett land som fordonet inte är registrerat i. T.ex. en norsk åkare som transporterar gods mellan Jönköping och Falun. *Otillåtet cabotage* inträffar till exempel då en åkare från ett icke EU/EES land fraktar gods inom Sverige.

För att bedöma typen av transport kan även följande begrepp vara bra att känna till (enligt Transportrådets rapport 1990:2 *Internationella vägtransporter - en översikt av gällande tillståndskrav*):

- **Avsändningsland:** Det land från vilket godset har avsänts med lastbil eller fordonskombination, direkt eller via annat land till destinationslandet.
- **Bestämmelse-/destinationsland:** Det land som vid exporttillfället är det sist kända land till vilket godset är destinerat för transport med lastbil eller fordonskombination, antingen direkt eller via annat land.
- **Bruten transport:** Transporten bryts vid omlastning från lastbil till jämväg, båt eller flyg eller vice versa. Då räknas omlastningslandet som det nya avsändningslandet. En transport bryts även då en obeledd trailer sätts på en färja mellan två länder eller om varorna ställs på tullager efter en delsträcka av transporten. Som avsändningsland räknas då det land från vilket vägtransporten återupptas. Observera att en omlastning från en bil till en annan eller byte av dragbil inte räknas som bruten transport.

Exempel: Gods från Ukraina destinerat till Danmark kommer med en obeledd trailer till Sverige. Trailern hämtas i Sverige av en dragbil registrerad i Ukraina för transport till Danmark. Detta är en tredjelandstransport, om trailern däremot hämtas av en dansk- eller svenskregistrerad dragbil ska transporten bedömas som bilateral.

Typ av tillstånd

Utifrån typ av transport finns olika typer av tillstånd. Dessa finns i Yrkestrafiklagen (YTL), Yrkestrafikförordningen (YTF) och Rådets Förordning (EEG) nr 88/92.

- **Bilateralt- och transittillstånd:** Tillstånd för en bilateral *eller* transittransport till, från eller genom Sverige och gäller tur och retur. Det förekommer bilateral- och transittillstånd som endast gäller för fordon som uppfyller EURO 1, 2 eller 3 kraven vilket skall styrkas med CEMT intyg för relevant kategori. Denna typ av bilateral- och transittillstånd blir allt vanligare. Antalet tillstånd som utväxlas mellan Sverige och andra länder bestäms vid bilaterala förhandlingar. Transportörer från EU/EES land behöver inget bilateralt- och transittillstånd för transporter inom EU/EES området.

- **Tredjelandstillstånd:** Tillstånd för en tredjelandstransport till eller från Sverige och gäller tur och retur. En tredjelandstransport kan *inte* genomföras med stöd av ett bilateralt- och transittillstånd. Det förekommer tredjelandstillstånd som endast gäller för fordon som uppfyller EURO 1, 2 eller 3 kraven vilket skall styrkas med CEMT intyg för relevant kategori. Denna typ av tredjelandstillstånd blir allt vanligare. Antalet tillstånd som utväxlas mellan Sverige och andra länder bestäms vid bilaterala förhandlingar. Transportörer från ett EU/EES land behöver inget tredjelandstillstånd för transporter inom EU/EES området.
- **Specialtillstånd:** Tillstånd för fordon registrerade i en stat med vilken Sverige inte har ingått vägtransportavtal, regleras i YTL. Sverige har avtal med de flesta stater i vårt närområde, men vissa är avtalslösa och därmed har vi inte utväxlat tillstånd med dessa. De vanligast förekommande är Bosnien-Hercegovina, Makedonien, Montenegro och Serbien. Ombud för transportörerna från dessa stater ska vända sig direkt till Transportstyrelsen med en ansökan om specialtillstånd för att kunna transportera till Sverige. Dessa tillstånd är alltså, till skillnad från andra tillstånd, utfärdade i Sverige. Transportörer från stater som Sverige inte har avtal med och som inte kan visa upp ett specialtillstånd får inte genomföra transporter i Sverige. Svenskar som genomför transporter till dessa länder måste själva ta kontakt med respektive land för att få transporttillstånd.
- **CEMT-tillstånd:** Årstillstånd som gäller för ett obegränsat antal bilaterala, transit- och tredjelandresor inom CEMT regionen. Läs mer om dessa tillstånd under fliken för CEMT.
- **Gemenskapstillstånd:** Även kallat blått kort eller blått tillstånd då det är tryckt på blått papper. Med stöd av ett Gemenskapstillstånd kan en transportör från ett *EU/EES* land fritt bedriva bilaterala, transit och tredjelandstransporter inom EU/EES området. Om transporter sker från icke *EU/EES* land kan bilaterala regler om tredjelandstillstånd träda i kraft, för att se vad som gäller för varje enskilt EU/EES land se förteckningen olika länder. Gemenskapstillståndet ger även rätt att genomföra *tillfälliga* inrikestransporter så kallat cabotage. Vissa av de nya medlemsstaterna i EU har inte rätt att bedriva cabotage med stöd av Gemenskapstillståndet, detsamma gäller för gamla medlemsstater som önskar bedriva cabotage i dessa länder. Reglerna om cabotage kommer tidigast att tillämpas för Ungern den 1 maj 2009 och för Bulgarien och Rumänien tidigast den 1 januari 2010.